

EN ENKLERE HVERDAG

VALGPROGRAM 2019 - 2023

Fremskrittspartiet

Kjære velger!

Trondheim skal være en trygg og god by for alle. Fremskrittspartiet vil derfor sette det viktigste først, som en trygg barnehage, en god skole og en verdig eldreomsorg. Vi mener at kommunens fremste oppgaver er å sørge for en god oppvekst med et trygt skolemiljø, en næringspolitikk som gjør det attraktivt å bo og jobbe i kommunen vår, og en eldreomsorg som garanterer for at det skal være godt å bli gammel i Trondheim.

Fremskrittspartiet mener det er helt avgjørende med et godt og velfungerende vegnett i en by som Trondheim. Vi jobber for bedre vedlikehold på vegene både sommer og vinter, og vil styrke innsatsen for asfaltering av sterkt trafikkerte grusveger. Dette må være en prioritert oppgave i den kommende 4-årsperioden.

Trondheim er regionhovedstaden i Trøndelag og en viktig teknologiby, som tiltrekker seg både studenter og forskere fra hele verden. Ut av dette kommer det stadig nye oppstartsbedrifter, og betydningsfulle teknologiske framskritt. For å støtte opp under dette vil Fremskrittspartiet bidra til at vi får på plass en ny og moderne campus for NTNU.

Samarbeid mellom storbyen og distriktskommunene er viktig for å utnytte potensialet som ligger i vår egen kommune. Samarbeidet mellom Trondheim, Hitra og Frøya kan trekkes frem som eksempel på et samarbeid innenfor blant annet marin næring, for å styrke distriktskommunenes og regionhovedstadens posisjon innenfor denne sektoren.

Tilgang på rik natur, mangfoldige treningsmuligheter og tilrettelagte anlegg er alle faktorer som har betydning for både folkehelse og inkludering. Det er viktig å sikre innbyggerne tilgang på både uberørt natur, og godt tilrettelagte rekreasjonsareal, samtidig som vi sørger for at idretten får fasiliteter som kan legge til rette for vekst og rekruttering.

I dette programmet vil du finne våre prioriteringer og løsninger, for hvordan vi mener vi best kan utvikle samfunnet videre, og bygge landet også for fremtiden. Noe kan vi påvirke direkte lokalt, mens på andre områder vil jobbe opp mot våre stortingsrepresentanter, for å få gjennomslag for en politikk til det beste for innbyggerne i Trondheim.

Fremskrittspartiets mål er å gjøre Trondheim enda bedre.

Godt valg!

Ideologisk grunnlag

Fremskrittspartiet er et liberalistisk folkeparti som bygger på liberale verdier. Det bygger på Norges grunnlov, norsk og vestlig tradisjon og kulturarv, med basis i det kristne livssynet og humanistiske verdier.

Vi legger til grunn for vår politikk, at folk selv er i stand til å ta de beslutningene som er best for seg og sine. Vi ønsker derfor mer valgfrihet for enkeltmennesket, og minst mulig innblanding fra politikere og myndigheter, i saker som hver enkelt best kan ta hånd om selv. Fremskrittspartiet tror på et samfunn der enkeltmennesket tar ansvar for egne valg og egne handlinger.

Fremskrittspartiets hovedmål er sterk nedsettelse av skatter, avgifter og offentlige inngrep. Det fundamentale i vårt samfunnssyn er troen på, og respekten for, det enkelte menneskets egenart og retten til å bestemme over eget liv og økonomi. Enkeltmennesket er, sammen med familien og eiendomsretten, det grunnleggende i samfunnet.

Vi tar sterk avstand fra forskjellsbehandling av mennesker basert på kjønn, religion eller etnisk opprinnelse, og vi vil verne om de rettighetene som Grunnloven legger opp til; som eiendomsrett, næringsfrihet, den personlige frihet, ytringsfrihet, trosfrihet og organisasjonsfrihet.

Det offentliges makt må begrenses, slik at individets rettigheter og handlefrihet bevares. Det offentlige skal ikke ta på seg oppgaver som like godt kan løses av enkeltpersoner, bedrifter og organisasjoner.

Eiendomsrett

Fremskrittspartiet anser eiendomsretten som et overordnet prinsipp, og motsetter seg inngrep i den private eiendomsretten. Ekspropriasjon kan kun aksepteres dersom det er absolutt nødvendig for å sikre vesentlige samfunnsinteresser, og der det ikke er mulig å oppnå enighet med grunneier på noen annen måte. Videre skal ekspropriasjon bare gjennomføres mot full erstatning, slik at den private eiendomsbesitter ikke lider tap. Ethvert ekspropriasjonsvedtak skal kunne bringes inn for domstolene til overprøvelse, også for å fastsette erstatningens størrelse.

Eiendommer skal ikke være skatteobjekter. Dette er en usosial form for skatt som rammer uavhengig av betalingsevne. Fremskrittspartiet jobber derfor nasjonalt for å fjerne lov om eiendomsskatt.

Ytringsfrihet

Fremskrittspartiet er en sterk forsvare av ytringsfriheten, og mener at enhver har rett til å ytre seg fritt. Vi vil forsvare ytringsfriheten som en av grunnpilarene i demokratiet.

Valgfrihet

Den frie markedsøkonomien er en vesentlig betingelse for den enkeltes valgfrihet. Kun den enkeltes frie rett til å velge mellom alternative varer, tjenester og politiske ideer sikrer enkeltmenneskets frihet. Konsekvensene av egne valg er den enkeltes ansvar. Det frie markedet og demokratiet er derfor uløselig knyttet til hverandre.

Lokalt selvstyre

Fremskrittspartiet vil styrke det kommunale selvstyret i kombinasjon med økt brukermedvirkning og delegering av makt ned til lokale politiske organer. Kommunene skal ha stor frihet til å organisere sine tilbud på den måten de mener innbyggerne har størst utbytte av.

Innbyggerne i en kommune har rett til å styre seg selv i saker som primært er av lokal interesse, og som ikke ved annen lov er lagt til andre. Det bør innføres et system der velgerne, gjennom folkeavstemninger, får direkte avgjørende beslutningsrett.

Fremskrittspartiet mener at innsigelser fra andre offentlige myndigheter enn kommunen selv, bør begrenses til forhold knyttet til lovbrudd.

Frivillige organisasjoner

Frivillige organisasjoner er en viktig del av samfunnet og bidrar til mangfold gjennom personlig engasjement. Velferdssamfunnet er avhengig av innsatsen til frivillige organisasjoner. Fremskrittspartiet vil legge til rette for at organisasjonene får flere inntektsmuligheter og anledning til å løse flere samfunnsoppgaver.

Handlingsprogram 2019 - 2023

Økonomi, skatter og avgifter

Fremskrittspartiet er bekymret over den høye gjeldsgraden i Trondheim kommune, og kritisk til at såpass mye av investeringene fullfinansieres gjennom låneopptak. Vi vil i større grad finansiere investeringer gjennom kapitalfrigjøring og nedsalg av kommunalt eierskap. Redusert gjeld gir større handlingsrom ved at mindre av kommunens tilgjengelige driftsmidler bindes opp til betaling av renter og avdrag.

Fremskrittspartiet mener det er behov for å gjøre tydelige prioriteringer innenfor rammene av kommunens økonomi. Gjennom effektivisering og kutt i byråkratiet vil vi sikre større økonomisk handlingsrom, til å prioritere kommunens kjerneoppgaver innenfor helse, eldreomsorg og oppvekst.

Fremskrittspartiet ser på eiendomsskatten som en usosial dobbeltbeskatning, som ikke tar hensyn til den enkeltes skatteevne. Fremskrittspartiet mener derfor det er uakseptabelt at eiendomsskatten har økt betydelig i Trondheim over tid. Fremskrittspartiet vil jobbe for å redusere og på sikt fjerne eiendomsskatten, gjennom en forpliktende nedtrappingsplan.

Fremskrittspartiet vil:

- at helse, omsorg og skole skal prioriteres først
- avvikle eiendomsskatten
- fortsatt effektivisere og forenkle den kommunale forvaltningen
- konkurranseeksponere flere av kommunens tjenester
- bedre serviceinnstillingen i kommunens tjenestetilbud
- øke nedsalget av kommunal eiendom og kommunalt eierskap

Helse og omsorg

Fremskrittspartiet mener at kommunens viktigste oppgave er å sørge for et tjenestetilbud som gir innbyggerne trygge og gode tjenester, når de har behov for det. Fremskrittspartiet verdsetter et mangfoldig tjenestetilbud, og et godt tjenestetilbud skal også inkludere innbyggernes rett til å ta egne valg om hvem de ønsker å motta tjenester fra. Vi ønsker derfor å benytte tilbud levert av private aktører, i tillegg til de offentlige tilbudene, for å sikre gode tjenester med variert innhold tilpasset brukerne.

Eldreomsorg

Fremskrittspartiet vil styrke bemanningen i eldreomsorgen, både i sykehjem og innenfor hjemmebaserte tjenester. Dette er tjenesteområder som opplever til dels høyt sykefravær. Fremskrittspartiet ønsker å prøve ut styrket bemanning som et tiltak mot det høye sykefraværet, samtidig som det skal bidra til bedre kvalitet i tjenesten.

Fremskrittspartiet mener det er behov for flere sykehjemsplasser og omsorgsboliger tilknyttet personalbase. Ingen skal bo på dobbeltrom i sykehjem mot sin vilje, og mennesker som får fastslått et behov for langtidsplass i sykehjem skal få dette raskt.

Fremskrittspartiet aksepterer ikke en politikk som umyndiggjør mennesker i det de får behov for bistand fra det offentlige. I dag kan personer med god økonomi kjøpe seg tjenester utenfor kommunen, dersom de vil velge andre tjenesteytere. Vi vil at alle skal ha mulighet til å ta slike valg, og vil derfor innføre fritt brukervalg med offentlig finansiering.

Fremskrittspartiet er opptatt av at det skal finnes alternativer til heldøgns omsorg i institusjon, eller tradisjonell hjemmebasert omsorg i kommunal regi. Vi vil derfor styrke ordninger som omsorgslønn og brukerstyrt personlig assistent (BPA), samt kjøpe tjenester av private aktører for å supplere det offentlige tjenestetilbudet.

Fremskrittspartiet mener at det kan frigjøres tid til pleie, ved at oppgaver som ikke er direkte knyttet til pleiesituasjonen kan utføres av andre enn helsearbeidere. Vi vil derfor styrke ordningen med serviceverter, og ansette flere aktivitører.

Fremskrittspartiet ønsker et større fokus på mat og matglede i eldreomsorgen. Bedre matopplevelser er positivt for både trivsel og ernæring blant de eldre. Vi vil derfor legge til rette for at mer mat kan produseres lokalt på sykehjemmene, for å skape bedre rammer rundt måltidene. For hjemmeboende eldre ønsker Fremskrittspartiet å opprette en ordning med spisevenner/måltidsvenner i alle bydeler, som kan forebygge ensomhet og bidra til økt matglede. Dette kan for eksempel organiseres i samarbeid med frivillige og frivilligsentralene.

Fremskrittspartiet vil:

- sikre bedre og mer forsvarlig bemanning i sykehjem og hjemmebasert omsorg
- bygge flere sykehjems plasser for å sikre full sykehjemsdekning
- bygge flere omsorgsboliger i tilknytning til personalbaser
- innføre fritt brukervalg innen sykehjem og hjemmetjenester
- øke omfanget av omsorgslønn
- styrke ordningen med serviceverter, og ansette flere aktivitører
- åpne for privat drift av sykehjem
- kjøpe nødvendige tjenester av private aktører
- styrke aktivitetstilbudet for demente
- legge til rette for økt lokal matproduksjon på sykehjem
- etablere en ordning med måltidsvenner/spisevenner
- åpne for fleksible turnuser og såkalte ønsketurnuser innenfor helse og velferd
- at alle som vil bo på enerom i sykehjem skal få det
- sikre samboergaranti i sykehjem for par som ønsker å bo sammen
- innføre et prinsipp om å automatisk ta i bruk private tilbud der det er ventetid i det offentlige
- videreføre eldrerådet som et selvstendig råd

Tjenester til mennesker med nedsatt funksjonsevne

Fremskrittspartiet vil legge prinsippet om universell utforming til grunn, slik at flest mulig får like muligheter til å delta og fungere i samfunnet. Dette gjelder blant annet i skolen, på arbeidsplassen og i det offentlige rom.

Personer som på grunn av sykdom eller skade får nedsatt arbeidsevne, skal sikres rask rehabilitering, og nødvendige hjelpetiltak slik at de fortsatt kan delta i arbeidslivet. Rehabilitering og habilitering skal være rettighetsfestet og ha høy prioritet.

Fremskrittspartiet er opptatt av at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal ha et aktivt og selvstendig liv. Ordningen med brukerstyrt personlig assistent (BPA) må følges opp i kommunen i tråd med gjeldende lover og regler.

Fremskrittspartiet vil styrke tilbudet om aktiviteter for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Noen er avhengig av et godt aktivitetstilbud for å opprettholde sitt funksjonsnivå, mens andre får opplevelser av mestring og meningsfull hverdag gjennom å delta i dagtilbud. Fremskrittspartiet vil styrke disse tilbudene.

Fremskrittspartiet vil:

- legge prinsippet om universell utforming til grunn i samfunnsutviklingen
- styrke aktivitetstilbudet for mennesker med nedsatt funksjonsevne
- sikre individuelt tilrettelagte tilbud til de som trenger det
- sikre at BPA-ordningen følges opp i tråd med gjeldende regelverk
- jobbe for at omsorgstønad styrkes som økonomisk kompensasjon til foreldre med funksjonshemmede barn
- videreføre kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne som et selvstendig råd
- sikre at kommunen til enhver tid har måltall for ansettelse av mennesker med nedsatt funksjonsevne i egen organisasjon, og jobbe for at dette blir fulgt opp
- bidra til bygging av flere tilrettelagte boliger i bofellesskap

Sosialhjelp og sosiale tjenester

Sosialhjelp skal være en midlertidig stønad, og ikke noe en skal leve av over tid. Vi vil stille krav om aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere, og støtter også et lovmessig krav om dette. Ved uteblivelse fra aktivitet, må dette få konsekvenser for mottaker av stønaden. Fremskrittspartiet fastholder at det i alle tilfeller skal være mer økonomisk attraktivt å delta i arbeidsmarkedet, enn å motta sosialhjelp.

Mennesker som er helsemessig ute av stand til å ta ordinært arbeid bør vurderes for midlertidig eller varig ufør, fremfor vedvarende sosialhjelp. Fremskrittspartiet vil gjøre sosialhjelpen om til et statlig ansvar under NAV, sammen med ansvaret for arbeid og trygd.

Fremskrittspartiet vil støtte frivillige initiativ som bidrar til det sosiale arbeidet i kommunen.

Fremskrittspartiet vil:

- ha aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere
- innføre et øvre tak på hvor mye en kan få av ytelser
- gjøre sosialhjelp til et statlig ansvar
- sikre tiltak som kan forhindre at noen blir langvarige sosialhjelpsmottakere

Rusomsorg

Fremskrittspartiet vil styrke det forebyggende arbeidet som gjøres overfor barn og unge, for å hindre utvikling av rusavhengighet. Dette er et prioritert område innenfor rusfeltet.

Fremskrittspartiet mener det er viktig å bygge ut ettervernet, og sørge for å ha kvalitet og bredde i innholdet, når det kommer til behandling av rusproblematikk og oppfølging i etterkant. Fremskrittspartiet vil derfor samarbeide med private aktører som kan tilby plasser for avrusning og rehabilitering. Gjennom et slikt samarbeid vil vi sikre at mennesker som er motivert for avrusning får umiddelbar hjelp, og at ettervernet er klart fra dag én.

Fremskrittspartiet vil fremheve det gode arbeidet som gjøres av Gjengangerteamet i Trondheim kommune, med oppfølging av gjengangere innenfor rus og kriminalitet. Vi vil vurdere å opprette flere målrettede tilbud rettet mot mindre grupper, etter modell av Gjengangerteamet.

Fremskrittspartiet vil:

- styrke det forebyggende arbeidet overfor barn og unge
- støtte private aktører som jobber for å bedre rusmisbrukernes situasjon
- sikre en tettere kontakt mot fengselsvesenet, helseforetaket og andre offentlige instanser for å sikre en bedre oppfølging av rusmisbrukere under og etter soning
- sikre at motiverte rusmisbrukere for tilbud om avrusning med det samme
- sikre at ettervernet er klart så snart det er behov for det
- jobbe for flere aktivitetsplasser for mestring og arbeidstrening
- sikre tilstrekkelig tilgang til kriseplasser for overnatting

Psykisk helse

Fremskrittspartiet ønsker kvalitet og variasjon i behandlingstilbudet for psykisk syke. Derfor vil vi likebehandle offentlige og private aktører, som kan gi de tjenester som er nødvendig for å dekke behovet innenfor området psykisk helse.

For Fremskrittspartiet er det en selvfølge at både private og offentlige tjenestetilbydere kan benyttes i behandlingsforløpet, både for å redusere ventetidene og for å få på plass mangfold og en sunn konkurranse, basert på kvaliteten i tjenestene som pasientene skal motta.

Fremskrittspartiet støtter en ordning der pengene følger den enkelte pasient til behandlingsstedet, og på denne måten sikrer pasientens grunnleggende rettigheter.

Fremskrittspartiet mener det er helt avgjørende å satse på forebygging, i tillegg til behandling. Tidlig innsats i barnehage og skole, bruk av skolehelsetjenesten og styrket samarbeid mellom Barne- og ungdomspsykiatrien og Barne- og familietjenesten, er nødvendige virkemidler for å fange opp utfordringer på et tidlig tidspunkt.

Fremskrittspartiet vil:

- ha fokus på tidlig innsats i barnehage og skole
- bruke helsestasjoner og skolehelsetjeneste aktivt i forebygging
- likebehandle offentlige og private tjenestetilbydere
- prøve ut livsmestring som fag i alle ungdomsskoler
- tilrettelegge for fysisk aktivitet som forebygging

Innvandring og integrering

Integreringspolitikk

Fremskrittspartiet ønsker en politikk som i størst mulig grad innebærer samme rettigheter og plikter innenfor fellesskapet i samfunnet, uavhengig av nasjonalitet, hudfarge, språk, etnisk opprinnelse og religion. Det må derfor legges opp til en aktiv og bærekraftig integreringspolitikk, som bygger på de reglene, normene og verdiene som er felles for hele befolkningen.

Fremskrittspartiet mener at en integreringspolitikk som bygger på krav om deltakelse i norsk- og samfunnskunnskapsundervisning og arbeidstrening, vil bidra til en god tilpasning til norske samfunnsforhold, samt forebygging av konflikter og motsetninger.

Fremskrittspartiet vil:

- ha samme like rettigheter og plikter for alle
- føre en aktiv integreringspolitikk
- stille krav om aktiv deltakelse i ulike aktiviteter med integreringsformål
- støtte et nasjonalt forbud mot tigging

Asylpolitikk

Fremskrittspartiet vil ha en restriktiv politikk, når det gjelder å innvilge asylstatus. Slik status må bare innvilges etter individuell behandling og grundig vurdering. Asylsøkere som får avslag er å betrakte som ulovlige innvandrere.

Fremskrittspartiet mener det må være en forutsetning ved behandling av asylsøknader, at de som får oppholdstillatelse i Norge skal reise tilbake til sine hjemland, når forholdene gjør det forsvarlig. Vi ser på det å oppgi falsk identitet som et alvorlig lovbrudd, som kvalifiserer til utvisning.

Fremskrittspartiet mener behandlingstiden på asylsøknader må ytterligere ned, slik at mennesker slipper å oppholde seg unødvendig lenge i asylmottak, mens de står i kø hos utlendingsforvaltningen. Fremskrittspartiet mener det må ligge et særlig fokus på rask behandling i saker der barn er involvert.

Fremskrittspartiet vil:

- ha kommunal vetorett ved etablering av asylmottak
- ha kortere saksbehandlingstid på asylsøknader
- ikke akseptere kirkeasyl

Flyktningpolitikk

Fremskrittspartiet vil at Norge primært skal hjelpe de mest nødtrengende flyktningene i nærområdene. Vi anser det mer bærekraftig og solidarisk enn å hjelpe flyktninger i Norge. Vi vil samtidig at Norge oppfyller minimumskvoten av sine internasjonale forpliktelser innenfor flyktningefeltet.

Fremskrittspartiet mener mottak av flyktninger er et statlig ansvar. I dag opplever flere kommuner at integreringstilskuddet ikke dekker faktiske kostnader ved mottak av flyktninger. Fremskrittspartiet mener at en slik politikk står i veien for god integrering, og vil derfor at staten skal dekke dokumenterte utgifter ved bosetting av flyktninger i kommunene.

Fremskrittspartiet mener det er kommunenes plikt å sørge for god oppfølging av ankomne flyktninger, for å sikre integrering i lokalsamfunnet. Av den grunn må det være kommunene selv som skal bestemme om de ønsker å motta flyktninger. Statlig kostnadsdekning er et viktig tiltak for å stimulere kommunene til å bidra. På bakgrunn av dette må det også fremgå av kommunens budsjett og regnskap, hvilke utgifter kommunen har i forbindelse med bosetting av flyktninger.

Det er en utfordring at mange av de som er kommet til Trondheim ikke har mulighet til å sørge for eget livsopphold. Fremskrittspartiet ønsker derfor å begrense mottak av nye

flyktninger, inntil de som allerede er bosatt i kommunen er godt integrert og mest mulig selvforsørget.

Fremskrittspartiet vil:

- begrense mottak og bosetting av flyktninger i Trondheim
- kreve at staten skal dekke alle kostnader ved mottak av flyktninger
- synliggjøre kostnader med bosetting av flyktninger, og kreve full refusjon fra staten
- si nei til ytterligere mottak og bosetting av flyktninger, inntil Trondheim kommune kan vise til bedre resultater når det gjelder selvforsørgelse blant de som allerede er bosatt

Skole og oppvekst

Skole

Fremskrittspartiet vil sette kunnskap i sentrum for den norske utdanningen slik at den enkelte elevs evner og muligheter ivaretas. Vi vil ha en fleksibel grunnskole der hver enkelt elevs kunnskapsnivå skal vektlegges mer. Det offentlige skal ha ansvar for at vi får et utdanningssystem i verdensklasse. Alle skal ha lik rett til grunnutdanning og høyere utdanning uavhengig av foreldrenes ressurser.

Fremskrittspartiet mener det er viktig å skille mellom skole og fritid. Norge er et land med tradisjon for et rikt tilbud av fritidsaktiviteter utenfor skoletid, slik som idrettslag, korps, speider og så videre. Vi mener det er viktig å holde fast på dette skillet og er motstandere av en heldagsskole der fritidsaktiviteter blir lagt inn i skoledagen.

Skolen må avbyråkratiseres. Skoleeier og ansatte bruker i dag mye tid på rapportering og dokumentasjon, på bekostning av tid med elevene, uten at dette nødvendigvis gir bedre undervisning. Det må være en forutsetning for prøver og målinger at dette skal bidra til bedre læring. Skolen må i større grad målstyres, i mindre grad detaljstyres, og det må vises større respekt for skoleledernes og lærernes profesjonelle skjønn.

Skolehverdagen skal være preget av ro, orden og trygghet for den enkelte oppnådd gjennom respekt for skolen, kunnskapsformidlingen og læreren.

Gode skolebygg vil alltid være en forutsetning for et godt skolemiljø. Fremskrittspartiet vil derfor prioritere vedlikehold og nødvendig etablering av nye skoler, for å sikre alle elevene i Trondheimsskolen et godt læringsmiljø.

Fremskrittspartiet vil:

- gi økt frihet til skolene til å gjennomføre forsøksprosjekter
- bruke resultat av kvalitetsmålinger til å skape en bedre skole
- sikre trygg skolevei for alle byens skolebarn
- oppfordre skolene til egne forsøksprosjekt der de ansatte er innovatører på eget fagfelt
- sikre oppdaterte og godt vedlikeholdte skolebygg
- styrke ordningen med etter- og videreutdanning av lærere
- si nei til bruk av hijab, niqab og burka i grunnskolen
- utvikle sterke fagmiljø på tvers av skoler
- sørge for at skolene har ressurser til å ivareta svømmeundervisning

Valgfrihet i skolen

Fremskrittspartiet vil gi elever og foreldre mer makt, gjennom å innføre fritt skolevalg. Alle barn skal ha rett til å gå på nærmeste grunnskole, men foreldre skal også ha mulighet til å søke sine barn inn på en annen skole om de ønsker det. En god skole skapes av dem som utgjør skolen; elever, ansatte, foreldre og skoleledere. Offentlige myndigheter skal ikke legge reguleringer og hindringer i veien for en god utvikling av skolen, men skape gode og forutsigbare rammer for skoleutvikling.

Fremskrittspartiet vil:

- innføre fritt skolevalg i kommunen
- ha valgfritt sidemål
- sikre større mangfold av skoler ved å si ja til etablering av private tilbud

Et læringsmiljø tilpasset elevene

Fremskrittspartiet mener at elevene i Trondheimsskolen skal ha undervisning tilpasset sitt eget nivå, ut ifra de forutsetninger elevene har. Det betyr for eksempel at elever som er mer praktisk enn teoretisk anlagt må få mulighet til mer praksis i undervisningen, og at elever som tilegner seg den nye kunnskapen raskt, skal få lov til å gå videre med neste års pensum.

Fremskrittspartiet støtter tidlig innsats. Tidlig innsats overfor elever med spesielle behov er nødvendig for å begrense behovet senere i skoleløpet. Helsesøstertjenesten og rådgiverne i skolen er viktige bidragsyttere til både elevenes sosiale utvikling og læring. Fremskrittspartiet vil derfor styrke disse områdene.

Fremskrittspartiet mener at skolen sammen med hjemmet, skal bidra til å utvikle barn og ungdoms ansvarsfølelse, pliktfølelse, dannelse og selvtillit. Vi ser derfor meget alvorlig på tilfeller av mobbing, vold, støy og respektløs opptreden, som går utover andre elevers læringsmiljø og lærernes arbeidsmiljø. Fremskrittspartiet vil fastholde at det er behov for et kontinuerlig fokus på høflighet i skolen, og innsats mot vold og mobbing.

Fremskrittspartiet vil:

- gi alle elever nødvendig individuelt tilpasset opplæring
- innføre anonym retting av prøver i ungdomsskolen
- innføre undervisningsevaluering i ungdomsskolen
- innføre valgfri filming ved muntlig eksamen
- håndheve nulltoleranse mot mobbing
- flytte mobberer, dersom mobber eller mobbeoffer må bytte skole
- prøve ut livsmestring som fag ved alle ungdomsskoler
- følge nasjonal norm for helsesøsterdekning
- styrke det spesialpedagogiske tilbudet gjennom større tilstedeværelse i klasserommene
- benytte alternative læringsarenaer for elever som ødelegger læringsmiljøet for andre

Realfagsatsing

Fremskrittspartiet vil fortsette å styrke satsingen på realfag i skolen, og ser på samarbeidet med NTNU som et viktig ledd i denne satsingen. Samarbeid med universitetet må også benyttes som et virkemiddel for å motivere ungdom til høyere utdanning. Fremskrittspartiet mener at skolene i større grad må invitere personer med realfaglig bakgrunn fra andre deler av arbeidslivet inn i skolen.

Fremskrittspartiet vil:

- styrke realfagssatsingen i Trondheimsskolen
- styrke entreprenørskapstilbud i barne- og ungdomsskolen
- øke samarbeidet mellom skolene, næringslivet og NTNU

Rådgivningstjenesten

Rådgiverne i norsk skole er viktige for elevenes utdanningsvalg. Rådgiverne må ha god kunnskap om både utdanningsløp og næringsliv, og derfor vil Fremskrittspartiet øke kompetansen hos rådgiverne. Fremskrittspartiet ser det også som viktig at rådgiverne samarbeider godt med både næringsliv og andre utdanningsinstitusjoner. Hospitering kan være et egnet virkemiddel i kompetansehevingen, samt at denne delen av skolehverdagen får større fokus i etter- og videreutdanningen.

Mestring i skolen

Fremskrittspartiet vil at alle elever skal kjenne mestring i skolen. Hver enkelt elev er unik, med forskjellige ønsker og behov. Med ulik tilnærming basert på elevenes forutsetninger, kan skolen bidra til at ulike elever får mest mulig like muligheter. Styrking av basisfagene er en forutsetning, med mulig pedagogisk tilnærming ut fra hva den enkelte elev best kan nyttiggjøre seg. Fremskrittspartiet vil ha et mangfold av pedagogiske læringsmodeller i skolen, slik at skolen kan bidra til mestring, selvfølelse og kunnskapsutvikling for flest mulig elever.

Fremskrittspartiet vil:

- sikre alle en trygg og god skolehverdag
- legge til rette for at flere yrkesgrupper kan undervise i skolen i relevante fag
- utvide klasserommet med mer praksisnær læring

Barnehager

Fremskrittspartiet mener det er en offentlig oppgave å legge til rette for at det finnes tilstrekkelig tilbud av barnehager, samt å føre tilsyn slik at god kvalitet og trygghet ivaretas, men det er ikke nødvendigvis en offentlig oppgave å drifte barnehagene.

Fremskrittspartiet ønsker bredde og mangfold i barnehagetilbudet, noe som også må inkludere familiebarnehager og bedriftsbarnehager. Likebehandling av offentlige og private barnehager er en forutsetning for Fremskrittspartiet. God grunnbemanning og en stabil bemanningssituasjon er viktig for kvaliteten i barnehagen. Fremskrittspartiet vil gi tilbud om etter- og videreutdanning av barnehagepersonell, særlig med tanke på å styrke fokus på språk og språkutvikling i barnehagen.

Fremskrittspartiet mener det er behov for å ha et kontinuerlig fokus på tidstyver i barnehagene, for å sikre at pedagogisk personell bruker mest mulig av sin tid i kontakt med barna.

Fremskrittspartiet vil:

- ha full likebehandling av private og offentlige barnehager
- jobbe for bredde og mangfold i barnehagetilbudet
- gi tilbud om etter- og videreutdanning til barnehagepersonell
- sørge for mer fokus på språk og språkutvikling i barnehagen
- fjerne tidstyver for pedagogisk personell i barnehagen
- knytte gratis kjernetid til krav om deltakelse i aktivitet eller norskopplæring

Studiebyen og teknologihovedstaden

Trondheim er i en særstilling knyttet til høyere utdanning. Teknologimiljøet i og rundt Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet (NTNU) har sikret regionen mange nye bedrifter og arbeidsplasser, og gjort byen til Norges teknologihovedstad. Fremskrittspartiet vil jobbe for gode rammebetingelser for en fortsatt og økt vekst av næringer som følger av et aktivt teknologimiljø.

Fremskrittspartiet vil bidra til at Trondheim fortsatt skal være en attraktiv by for studenter. Vi vil støtte arbeidet med en fremtidsrettet campusløsning for NTNU, og betrakter dette som et viktig byutviklingsprosjekt både for nåværende og fremtidige campusområder.

Fremskrittspartiet i Trondheim vil arbeide opp mot statlige myndigheter for å få på plass flere studentboliger. Vi vil også jobbe for en endring i regelverket, slik at studentboliger bygd av private kan regnes som næringseiendom. Dette vil gjøre det mer lønnsomt for private utbyggere å bidra til at det blir flere studentboliger i markedet, noe som kommer studentene i Trondheim til gode.

Fremskrittspartiet vil:

- bidra til en god og fremtidsrettet campusløsning for NTNU
- legge til rette for bygging av flere studentboliger
- jobbe for en endring av regelverket knyttet til privat bygde studentboliger
- legge til rette for rask realisering av nytt kunnskaps- og laboratoriesenter for havrommet
- se positivt på en utvidelse av Samfundet

Idrett og friluftsliv

Idrett

Fremskrittspartiet vil styrke breddeidretten i Trondheim. Gjennom bygging av flere idrettsanlegg for både vinter- og sommeridrett, innendørs- og utendørsaktivitet, sikrer vi både organisert og uorganisert fritids- og aktivitetstilbud for mange barn og unge. Dette er et prioritert område for Fremskrittspartiet.

Fremskrittspartiet vil at lag og organisasjoner i større grad enn i dag skal kunne få eier- og driftsansvar for idrettsanlegg i sine nærmiljø. Dette frigjør kapasitet i kommunen, i tillegg til at det stimulerer til ytterligere aktivitet rundt om i bydelene.

Fremskrittspartiet mener det er viktig og nødvendig at idrettslagene selv bidrar til utvikling av idrettsanlegg. Vi vil derfor arbeide for gode økonomiske ordninger for idrettslagene, gjennom en styrking av momsrefusjonsordningen for idrettsanlegg, og på sikt momsfrigjøring for lagene.

Fremskrittspartiet vil:

- la lokale lag og foreninger i større grad få eieransvar for idrettsanlegg
- sikre tilstrekkelig utbygging av idrettsanlegg
- gå imot at dugnader og andre inntektsgivende aktiviteter blir skattlagt
- si ja til etableringen av Gråkallen vinterpark

- jobbe for bedre treningsforhold for skøyteidrettene
- arbeide for momsfratak for idrettslagene
- øke rammene for tilskuddsordningen til anlegg og drift
- støtte fritidsaktiviteter for lavinntektsgrupper
- styrke integreringsarbeidet i idrettslagene
- arbeide for kommunal forskuttering av spillemidler
- støtte etablering av treningsområder for hund i Trondheimsregionen
- støtte etablering av bydelsbasseng på Moholt

Friluftsliv

Fremskrittspartiet vil legge til rette for at kommunens innbyggere aktivt kan bruke markaområdene til rekreasjon og friluftsliv. Vi er positive til etablering av turløyper og andre friluftsansenaer som kommer folk flest til gode. Tilrettelagt for gammel og ung, med universell utforming der dette er hensiktsmessig, vil dette være et viktig tilbud som kan sørge for at flere kommer i aktivitet. Fremskrittspartiet mener at det også må tilrettelegges for egne sykkeløyper i tørre områder der det er faste grunnforhold.

Fremskrittspartiet vil tillate kultivering i Bymarkas fiskevann. Garnfiske med finmasket garn er en effektiv måte å få en mer storvokst bestand. I samarbeid med jeger- og fiskeforeninger kan det eksempelvis leies ut båter til dette formålet. Dette kan bidra til at fiske i disse vannene etter hvert blir mer attraktivt for byens befolkning både sommer og vinter.

Fremskrittspartiet vil støtte den frivillige innsatsen som ytes av mange aktive brukere av marka, for å ta vare på stier og turløyper i kommunens markaområder. Arbeidet med klopplegging av våte myrområder må fortsette, slik at terrenget bevares og byens befolkning får flere turmuligheter.

Fremskrittspartiet vil styrke samarbeidet mellom kommunen og de ulike historielagene, med tanke på bedre merking av gamle boplasser og andre kulturminner. Ved bruk av informasjonstavler kan slike historiske steder bidra til interesse og opplysning blant kommunens innbyggere, og til undervisning av skoleklasser.

For å ta vare på gamle eiendommer i marka, vil vi la lag og foreninger eller privatpersoner overta og drifte disse. Dette må også inkludere bruk av veianlegg. Fremskrittspartiet mener dette er et viktig bidrag for å opprettholde og gjenvinne kulturlandskap, blant annet ved slått og beite for husdyr.

Fremskrittspartiet ser behovet for bedre organisering av vedlikehold og tilsyn ved badeplasser. Kommunen bør ta et initiativ overfor lokale velforeninger som kan utføre dette mot godtgjørelse fra kommunen.

Fremskrittspartiet vil:

- la lokale lag og foreninger drifte markaeiendommer
- tillate salg av markaeiendommer til privatpersoner
- sikre skilting, vedlikehold og utbedring av turstier og løyper
- samarbeide med frivillige om vedlikehold i marka
- ha flere benker og fastmonterte griller i populære turområder
- tilrettelegge for flere turstier med universell utforming
- ha bedre belysning i flere av byens parkområder

Kirke og kultur

Kirken

Fremskrittspartiet mener at Trondheim har en viktig rolle som kirkehovedstad. Denne rollen forplikter til å sikre økonomiske rammevilkår som gir byens menighetskirker en forsvarlig drift og et godt nok vedlikehold.

Fremskrittspartiet er opptatt av at Kirkelig felle råd får tilstrekkelige økonomiske rammer til å ivareta sine oppgaver, blant annet knyttet til drift og vedlikehold av byens kirker og gravsteder.

Fremskrittspartiet vil:

- sørge for forsvarlig drift og vedlikehold av byens menighetskirker
- støtte det diakonale arbeidet i kirken
- støtte opp om den frivillige innsatsen i menighetsarbeidet
- at kostnadene ved drift og vedlikehold av Nidarosdomen må pålegges staten
- jobbe for større statlige bevilgninger til Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider

Kultur

Fremskrittspartiet ønsker en kulturpolitikk som sikrer et fritt, selvstendig og profesjonelt kulturliv, som i størst mulig grad skal være uavhengig av offentlig styring og økonomisk støtte. Fremskrittspartiet ønsker derfor å vri en større del av de offentlige kulturressurser fra det profesjonelle kunst- og kulturlivet, og over til frivillig virksomhet og tilbud for barn og unge.

Lag, foreninger og enkeltpersoner i Trondheim gjør en fremragende innsats for å tilby og å skape et levende kulturliv. Fremskrittspartiet vil støtte opp om dette engasjementet, og vil at kommunen skal være en aktiv samarbeidspartner og støttespiller for dette arbeidet.

Fremskrittspartiet vil at kommunen skal bidra til å etablere og videreutvikle arenaer for kontakt mellom kulturlivet og næringslivet, som kan åpne for økt grad av bidrag fra næringslivet for å fremme det totale kulturtilbudet i Trondheim.

Korps bidrar til at mange barn og unge inkluderes i kunst- og kulturlivet på et tidlig tidspunkt i livet. Korpsene bidrar med musikkopplæring for barn, og gir barn som ønsker det tilgang på instrument. For Fremskrittspartiet er det derfor viktig å bidra til at korpsene får bedre rammevilkår. På bakgrunn av dette ønsker Fremskrittspartiet å innføre fullt momsfratak for korpsenes kjøp av instrument.

Fremskrittspartiet ser det som viktig å motarbeide antisemittisme på alle måter. Vi vil derfor styrke samarbeidet med Trondheims vennskapsby Petah Tiqwa, for på den måten å øke forståelsen mellom religioner, kulturer og etniske grupper. Fremskrittspartiet vil ha økonomisk og politisk likebehandling av Trondheims vennskapsbyer.

Fremskrittspartiet ser på bibliotekene som en viktig arena for både kunnskap og opplevelser. Bibliotekene er tilgjengelig for alle innbyggerne, og er derfor et lavterskeltilbud som bidrar til å utjevne forskjeller i kunnskapssamfunnet. Vi vil derfor gi bibliotekene økonomisk handlingsrom til å holde seg oppdaterte og relevante.

Fremskrittspartiet vil:

- prioritere kulturformål rettet mot barn og unge
- styrke overføringene til frivillige lag og organisasjoner
- etablere og videreutvikle kontaktarenaer mellom næringsliv og kultur
- la lokale lag og foreninger i større grad få eieransvar over idrettsanlegg
- sikre tilstrekkelig utbygging av baner og haller slik at både sommer- og vinteridretter sikres gode forhold
- avvikle kommunens kunstnerleilighet i Berlin
- jobbe for momsfratak for korpseens kjøp av instrument
- ha økonomisk likebehandling av kommunens vennskapsbyavtaler

Byutvikling og samferdsel

Fremskrittspartiet mener at Trondheim skal være en åpen og levende by, hvor det tilrettelegges for opplevelser, boliger, handel og næringsliv. Vi ser på næringslivet som en viktig samarbeidspartner for kommunen, og ønsker derfor at næringslivet i større grad må inkluderes tidlig i prosesser rundt arealplaner og områdereguleringer. Slik kan vi ivareta hensynet til offentlig infrastruktur, boligbygging og nødvendig næringsareal i byutviklingssaker.

Fremskrittspartiet vil arbeide for at kommunen skal være imøtekommende og serviceinnstilt overfor byens borgere. Dersom kommunen ønsker å avslå en søknad, må bevisbyrden ligge hos kommunen, og ikke hos den som søker. Fremskrittspartiet ønsker at Trondheim kommune skal benytte ”JA-stempelet” så langt det lar seg gjøre, og gi innbyggerne og næringslivet frihet til å realisere sine ønsker for videre utvikling.

Fremskrittspartiet mener det er behov for å se på fordelingen av kostnader knyttet til nye utbyggingsprosjekt. I dag blir for store kostnader pålagt de som er først ute i store områder, noe som kan forhindre rask realisering av nye utbyggingsprosjekt.

Samferdsel

Fremskrittspartiet erkjenner at bilen er et helt nødvendig fremkomstmiddel for mange mennesker, enten det gjelder familier som strever med å få logistikken til å gå opp, folk som bor utenfor områder med god kollektivdekning, folk som på grunn av fysiske begrensninger av avskåret fra å bruke sykkel eller kollektivtransport eller næringslivet som er avhengig av varelevering og servicebiler. Fremskrittspartiet ser derfor verdien av å legge til rette for fremkommelighet og tilgjengelighet også for bilen. Vi er sterk motstander mot å bygge ned eksisterende infrastruktur for bil. Alt for mange vegtiltak i Trondheim de siste årene har hatt som formål å begrense tilgjengeligheten for bil. Dette er Fremskrittspartiet i mot.

Fremskrittspartiet i Trondheim er tilhenger av anbud i kollektivtrafikken. Gjennom anbud kan en stille krav til blant annet materiell, punktlighet og ruteproduksjon. Fremskrittspartiet ser på bruken av anbud som en mulighet for å sikre miljømessig gode løsninger innenfor kollektivtrafikken. For å gjøre det mer attraktivt å velge buss og tog for reiser inn til Trondheim, vil Fremskrittspartiet arbeide for etablering av flere parkeringsplasser ved byens innfartsårer.

Fremskrittspartiet vil advare mot utstrakt bruk av kantstopp ved etablering av bussholdeplasser, da dette kan medføre både trafikkfarlige situasjoner og unødvendig kø. Der

det ikke er kollektivfelt eller helt nødvendig for etablering av holdeplassen, bør bruken av kantstopp begrenses.

Vegvedlikeholdet må styrkes. Dette må innebære styrket innsats for asfaltering av vegnettet, samt tilstrekkelig vintervedlikehold. Fremskrittspartiet mener det er behov for å ha et kontinuerlig fokus på bruken av salt og de negative konsekvensene ved dette, og samtidig vurdere alternative metoder for å sikre trygge veger også gjennom vinteren.

Fremskrittspartiet vil:

- bygge ny infrastruktur uten bompenger
- avvikle de etablerte bomstasjonene og si nei til ytterligere bompenger
- øke veivedlikeholdet både sommer og vinter
- at alle sterkt trafikkerte grusveger skal asfalteres i kommende 4-årsperiode
- fjerne piggdekkavgiften
- gå imot innføring veiprising og rushtidsavgift
- vurdere sambruksfelt (2+) som alternativ til kollektivfelt
- at kommunale ladestasjoner for elektriske kjøretøy skal være selvfinansierende

Byutvikling

Fremskrittspartiet setter den private eiendomsretten svært høyt. Derfor vil vi ha færre begrensninger fra det offentlige på utnytting av egen eiendom. Fremskrittspartiet vil etablere en JA-holdning i kommunen, hvor søknader skal innvilges, med mindre svært tungtveiende grunner taler imot.

Bryggene i Trondheim representerer et unikt byhistorisk miljø. Fremskrittspartiet mener at den beste måten å bevare bryggene på, er å la eierne ivareta byggene gjennom å utnytte dem til lønnsom virksomhet. Fremskrittspartiet vil i større grad tillate endringer i både interiør og eksteriør, for å forhindre at brygger blir stående til nedfalls som følge av restriksjoner og begrensninger.

Boligbygging

Fremskrittspartiet erkjenner at den store befolkningsveksten i Trondheim byr på både utfordringer og muligheter. Utfordringer fordi det blir et press på eksisterende areal og boliger, men også store muligheter til å utvikle nye bydeler og gode nærmiljøsentere i bydelene.

Fortettingsstrategien har over år bidratt til flere boliger i bynære områder. Dette er en fornuftig politikk med tanke på miljø og arealutnyttelse, mens det på den andre siden gjør at vi blir nødt til å bo trangere, og med andre sol- og utsiktsforhold enn tidligere.

Nivået på dagens fortettingspolitikk kan ikke opprettholdes til evig tid, derfor må en vurdere andre løsninger for å møte behovet for boligforsyning og næringsareal de kommende årene. Boligbygging i framtida må gi rom for fortsatt etablering av familievennlige boliger som eneboliger og rekkehus.

Fremskrittspartiet vil se på fornuftige justeringer av markagrensa, for å utnytte boligpotensialet i allerede etablerte boligområder. Fremskrittspartiet vil også vurdere å omdefinere enkelte områder som i dag er kategorisert som LNFR-områder, slik at disse kan benyttes som boligareal. Ved en slik vurdering er det viktig for Fremskrittspartiet å bevare områder som i dag benyttes til rekreasjon og friluftsliv.

Boligbygging er i dag underlagt en rekke tekniske krav og bestemmelser som til dels slår hverandre ihjel. Fremskrittspartiet vil gjøre det enklere å drive boligutvikling, blant annet gjennom færre krav knyttet til størrelse på boliger, lysforhold og høydebegrensninger, samt krav til uteareal i områder som ligger nært opp til offentlige uteareal og friluftsområder.

Fremskrittspartiet vil:

- legge den private eiendomsretten til grunn i byutviklingssaker
- redusere detaljeringsgraden i kommunalt reguleringsarbeid
- inkludere næringslivet tidlig i arbeidet med byutviklingssaker
- sørge for nok areal til næringsutvikling og nyetablering
- sørge for nok areal regulert til boligbygging
- redusere byantikvarens innflytelse i byggesaker
- gjøre fornuftige justeringer i markagrensa
- utvikle Nyhavna og Brattøra til en pulserende bydel med bolig og næring
- sikre forutsigbarhet i gjennomføring av plan- og byggeprosesser
- praktisere en JA-holdning i bygge- og reguleringsaker
- sørge for ytterligere reduksjon i saksbehandlingstid
- sikre nødvendig utbygging av skolekapasitet i aktuelle områder for boligutbygging, gjerne ved bruk av offentlig-privat-samarbeid (OPS)
- jobbe for rask utarbeidelse og gjennomføring av kommunedelplan for Klett med utvikling av et attraktivt sentrumsområde

Midtbyen

Fremskrittspartiet vil jobbe for at Midtbyen skal oppleve en ny vekst gjennom lettere adkomst, fleksibel byutvikling ved å tillate å bygge i høyden, aktiv bruk av alle gateløp og veiter, tilrettelegging for mangfoldig næringsvirksomhet og flere boliger i sentrum. Det bør være et mål for Trondheim at flere både bor og arbeider i sentrum, og også har dette som sitt nærmiljø i det daglige.

Fremskrittspartiet vil utarbeide en egen plan for boligutvikling i Midtbyen og sentrumsnære områder. En slik plan bør ha et tidfestet mål om at mellom 5000 og 10 000 flere mennesker skal bo i disse områdene. I tillegg til at det må identifiseres hvilke områder som egner seg for boligutvikling, må dagens høydebegrensninger oppheves. Boligvekst i Midtbyen og omkringliggende områder vil gi vekst- og utviklingsmuligheter for næringslivet i sentrum, og styrke Midtbyen som arena for både handel, kultur og opplevelser.

Fremskrittspartiet vil:

- gjennom gatebruksplanen sikre god fremkommelighet med bil i midtbyen
- etablere flere parkeringsplasser i midtbyen og sentrumsnære områder
- prøve ut fri parkering i Midtbyen etter klokka 16:00 på hverdager
- prøve ut fri parkering i Midtbyen før klokken 12:00 på lørdager
- tilpasse maksimaltid for parkering i Midtbyen etter handelsnæringens behov

Klæbu - en ny bydel i Trondheim

Når Klæbu og Trondheim kommuner nå slås sammen, får Trondheim kommune en helt ny bydel som kan tilføre kvaliteter som større attraktive arealer for småhus og familievennlige boliger, store næringsarealer som legger til rette for både reetablering og nyetableringer, samt enorme områder for både organisert og uorganisert aktivitet med Vassfjellet, Brungmarka og Nordmarka.

For Fremskrittspartiet er det både viktig og en selvfølge at Klæbu skal få utvikle seg videre på Klæbus premisser. Det betyr at det kan være andre hensyn som må tas ved arealutvikling og nærmiljøutvikling i Klæbu, enn i deler av gamle Trondheim kommune.

Nidelvstien og skiløype fra Tiller til Vassfjellet er gode eksempler på hva vi kan utvikle i fellesskap, når vi forener kreftene. Både den nye turstien og skiløypa er viktige tilskudd til folkehelsen, og legger til rette for at flere kan komme seg ut på tur i flotte omgivelser.

Turistbyen Trondheim

Trondheim har de senere årene styrket sin posisjon som turistby, og har fortsatt et stort potensial til å tiltrekke besøkende fra både innland og utland. Fremskrittspartiet ønsker å bidra til at flere velger å ta turen til Trondheim, til at de blir inspirert til å komme tilbake, og ikke minst bidra til at de som besøker oss oppfordrer andre til å gjøre det samme. Slik bygger vi en sterk og attraktiv turistdestinasjon.

Trondheim er en del av det store trønderske matfatet, og har mye å by på når det gjelder gode råvarer og kortreist mat og drikke av høy kvalitet. Dette er spesielt synlig ved gjennomføringen av bryggerifestivalen og matfestivalen, og også gjennom et bredt utvalg av produkter rundt om i ulike utsalgssteder. Matriket Midt er en merkevare som Fremskrittspartiet mener det er viktig å bygge videre på.

Fremskrittspartiet vil:

- tillate søndagsåpne butikker
- liberalisere regelverket for skjentider og antall skjenkesteder
- øke tilskuddet til Visit Trondheim
- si ja til regulering av taubane/gondolbane til Våttakammen
- legge til rette for etablering av båtrute internt i Trondheim
- støtte etablering av et funksjonelt kaianlegg ved Østmarkneset
- være positiv til planene om hotell ved Nyhavna
- bidra til forskjønning av innfartsårene fra hurtigrutekaia og cruiseskipkaia

Klima og miljø

Trondheim skal være en god og trivelig by å leve i. Fremskrittspartiet vil derfor ha et sterkt fokus på holde byen ren og ryddig og med god luftkvalitet.

Kø, flaskehals, kapasitetsproblemer og unødvendig omkjøring bidrar til mer forurensing. En godt utbygd infrastruktur og god fremkommelighet er viktige miljøtiltak. Fremskrittspartiet vil fokusere på positive tiltak for å bedre luftkvaliteten, og ønsker derfor innbytteordninger både for gamle vedovner og for piggdekk. Vi vil også bidra med økonomisk støtte fra kommunens side, til utfasing av oljekjeler.

Fremskrittspartiet mener at en tallfesting av mål for kutt i CO₂ i Trondheim mangler globalt perspektiv, og derfor er lite hensiktsmessig. Vi ønsker at klimautslipp og klimatiltak må

vrurderes i et globalt perspektiv, der alle konsekvenser av utslipp, forurensing og miljøpåvirkning vrurderes, ved planlegging av klimatiltak. Alle klimatiltak bør ha en betydelig effekt, også utover den antatte klimaeffekten.

Fremskrittspartiet konstaterer at økt innsats for å dempe luftforurensingen i Trondheim har effekt. Vi vil derfor gå imot restriktive akutttiltak som begrenser tilgjengelighet og fremkommelighet, og i stedet prioritere renhold og støvdempende tiltak, som har vist seg å ha effekt på luftkvaliteten i Trondheim.

Trondheim skal være en by som tar vare på byrommet. Fremskrittspartiet mener det er behov for en sterkere satsing på å sikre opprydding av byrommet, samt vedlikehold av parker, stier, torg og friluftsområder.

Fremskrittspartiet vil:

- styrke renholdet av byen slik at Trondheim fremstår ren og ryddig
- fortsette innsatsen på renhold og støvdemping for å bedre luftkvaliteten
- stille strenge kvalitets- og miljøkrav innenfor kollektivtrafikken
- jobbe for skattefradrag på månedskort betalt av arbeidsgiver
- etablere flere parkeringsplasser for ”park and ride”
- etablere flere sykkelparkeringsplasser under tak ved ”park and ride”
- støtte innbytteordninger for gamle vedovner og for piggdekk
- gi økonomisk støtte til utfasing av privat oljekjel
- sikre rensing av forurensede bekker og vassdrag i kommunen
- redusere saltingen på veiene
- styrke kommunens satsing på ENØK-tiltak
- si nei til strenge miljøtiltak som rammer konkurransevnen i næringslivet

Tiltak mot forsøpling

Forsøpling av det marine miljøet er en stor utfordring både nasjonalt og internasjonalt, og opphoping av plast på strender, langs kysten og på havbunnen er et voksende problem. Økt kunnskap om marin forsøpling og plast som havner i naturen skaper bekymring for hvordan dette påvirker miljøet rundt oss, inkludert dyre- og plantelivet. Fremskrittspartiet mener dette er en utfordring som må møtes med tiltak både lokalt, nasjonalt og gjennom internasjonalt samarbeid.

Fremskrittspartiet vil:

- samarbeide med frivillige lag og organisasjoner om fjerning av søppel i naturen
- etablere en fast ordning slik at private ryddeaksjoner ikke må betale for å bli kvitt avfallet
- sikre at arealer for båtvedlikehold etableres slik at avrenning til naturen unngås
- etablere drikkevannstasjoner i sentrum av Trondheim
- der det er hensiktsmessig stille krav om redusert bruk av plast i forbindelse med anbud og innkjøp

Lokaldemokrati, brukervedvirkning og kommunal forvaltning

Lokaldemokrati og brukervedvirkning

Fremskrittspartiet mener det er viktig at flest mulig beslutninger tas nærmest mulig de som blir berørt av de ulike vedtakene. Vi vil derfor benytte folkeavstemninger, brukerundersøkelser og folkemøter for å ta innbyggerne med på råd i saker som angår folk flest.

Fremskrittspartiet vil gi innbyggerne økte muligheter til selv å velge andre tjenesteleverandører enn kommunen, innenfor et system hvor pengene skal følge brukeren. Fremskrittspartiet mener at det er en grunnleggende rett for enkeltmennesker å ta selvstendige valg.

Forvaltningen

Fremskrittspartiet mener at det kan spares store beløp ved effektivisering og forenkling av det kommunale byråkratiet, uten at dette vil gå ut over kvaliteten på tjenestene. Fremskrittspartiet mener at det er viktig at kommunen først og fremst konsentrerer seg om å sikre et godt tjenestetilbud innenfor kommunens primærområder, fremfor å ha fokus på å produsere tjenestene. Dette må gjøres gjennom å legge forholdene til rette for at private kan utføre oppgavene, mens kommune bestiller, betaler og kontrollerer tjenestene.

Fremskrittspartiet mener at kommunale myndigheter skal være serviceorgan som har til oppgave å hjelpe innbyggerne. Politikere og byråkrater skal ikke legge unødige hindringer eller restriksjoner i veien for enkeltmennesker, næringsliv eller organisasjoner. Søknader og forespørsler skal behandles positivt så langt lovverket tillater, og så lenge det ikke griper inn i andres rettigheter.

Fremskrittspartiet vil:

- sette primæroppgavene først når det gjelder prioritering av offentlige midler
- jobbe for en kraftig reduksjon i det kommunale byråkratiet
- gjøre det enklere å få svar på henvendelser til kommunen
- ha brukergarantier på kommunale tjenester
- innarbeide en JA-holdning i kommuneorganisasjonen
- gjennomgå kommunens forvaltning med tanke på kutt i unødvendig byråkrati
- ha en kritisk gjennomgang av kommunens innkjøpsordning
- at kommunen skal overta en del av fylkeskommunens oppgaver

Tjenesteproduksjon

Fremskrittspartiet mener konkurranseeksponering av kommunale tjenester er et viktig virkemiddel for å sikre valgfrihet, og best mulig tjenester til riktig pris. Gjennom å stimulere til konkurranse mellom kommunen og private tilbydere, kan vi oppnå tjenester med bedre kvalitet, til det beste for kommunens innbyggere.

Fremskrittspartiet vil innføre utfordringsrett på bestemte tjenesteområder, slik at private aktører får rett til å utfordre kommunen på pris og kvalitet.

Fremskrittspartiet vil:

- øke valgfriheten og kvaliteten i tjenestetilbudet
- konkurranseutsette en større del av tjenesteproduksjonen
- innføre et system der pengene følger brukeren i valg av sykehjem og skole
- innføre utfordringsrett på bestemte tjenesteområder

Kommunen som seriøs arbeidsgiver

Trondheim kommune er en stor arbeidsgiver med gode muligheter til å bidra som en betydningsfull og seriøs aktør for inkludering i arbeidslivet. Fremskrittspartiet vil at det utarbeides ambisiøse mål for hvordan Trondheim kommune på dette området kan gå foran som et godt eksempel for andre.

Fremskrittspartiet vil:

- sørge for at kommunen skal innkalle jobbsøkere med hull i CV'en
- benytte såkalte innstegstillinger for å få flere med i arbeidslivet

Næringspolitikk

Kommunen – en offensiv og positiv samarbeidspartner

Fremskrittspartiet vil at kommunen skal være en aktiv medspiller for å sikre nye arbeidsplasser og gode rammevilkår for eksisterende næringsliv. Fremskrittspartiet vil jobbe for et lavest mulig skattetrykk, enklere og mer effektiv saksbehandling og en næringsvennlig arealpolitikk.

Etter Fremskrittspartiets mening må Trondheim kommune bli enda bedre på å imøtekomme de behov næringslivet har, for å få gjort nødvendige tilpasninger og omstillinger for å være konkurransedyktige. Dette innebærer blant annet at Trondheim kommune må være blant de beste i landet, når det gjelder kommunal saksbehandlingstid. Fremskrittspartiet vil derfor måle saksbehandlingstiden fra første innsendte søknad, og gjøre denne informasjonen tilgjengelig. Kort saksbehandlingstid skal være et av kommunens fortrinn i kampen om etablering av ny næringsvirksomhet.

En attraktiv og næringsvennlig by

Trondheim er teknologihovedstad, handelssentrum og regionhovedstad. Fremskrittspartiet vil bidra til at Trondheim skal utvikle seg videre og legge til rette for en reell økning av den næringsvirksomheten som Trondheim vil måtte ha for fremtiden. Det gjelder alle næringer, og det er spesielt å viktig å stimulere til at Trondheim trekker til seg, skaper og bevarer eksportnæringer, turistnæringer og handelsnæringer som vil sørge for tilgang av ny kapital til videre vekst Trondheim.

Fremskrittspartiet vil ha en forutsigbar skjenkepolitikk, som stimulerer de seriøse aktørene innenfor utelivsbransjen. Vi vil utvide skjenketiden til lovens maksimum, og tillate skjenking i tilknytning til idrettsarrangement, der hovedtyngden av utøverne er over myndighetsalder. Fremskrittspartiet mener det er viktig for Trondheims omdømme som nærings- og turistvennlig by, at Trondheim kommune ikke praktiserer strengere tolkning av regelverket enn landet for øvrig. Fremskrittspartiet er tilhenger av felles nasjonale retningslinjer og sanksjoner for skjenkebevilling og inndragning, for å sikre en enhetlig praksis i hele landet. Det er viktig at skjenkekontrollørene til enhver tid har god og relevant kompetanse.

Fremskrittspartiet ser på Business Improvement District (BID) som en ordning som kan bidra til positiv utvikling i sentrum. BID innebærer at næringsdrivende i et avgrenset område gjennom avstemning sier ja til sammen å investere i tiltak som styrker konkurransevnen i det bestemte området. Fremskrittspartiet mener det må være en forutsetning at næringslivet selv tar initiativet, og at kommune og næringsliv i fellesskap kommer frem til en ramme for BID.

Fremskrittspartiet vil:

- styrke næringslivet i Trondheim
- redusere og på sikt fjerne eiendomsskatten
- fjerne gategrunnsleien for uteservering i Midtbyen
- forenkle regelverk og kommunalt planarbeid
- gjøre det lettere å starte næringsvirksomhet
- måle og offentliggjøre tall for kommunal saksbehandlingstid
- la næringslivet selv tilpasse sitt parkeringsbehov på egen eiendom
- flytte ansvaret for skjenkepolitikken fra oppvekstfeltet til næringspolitisk område
- oppheve begrensninger på etablering av restauranter og utesteder i Midtbyen
- praktisere en liberal skjenkepolitikk med gode og stabile rammevilkår
- utvide skjenketiden til lovens maksimum
- være positive til å vurdere Business Improvement District

Næringsutvikling i teknologihovedstaden

Fremskrittspartiet vil jobbe aktivt for en næringspolitikk som har som mål å styrke Trøndelag og teknologihovedstaden Trondheim, som et nasjonalt høyteknologisk og industrielt sentrum. Vi legger til grunn at eksportrettet høyteknologisk næring inngår som en viktig del av den verdiskapingen nasjonen skal leve av i fremtiden.

Innenfor fylkets grenser finnes svært kompetente teknologimiljø, i tilknytning til blant andre NTNU og SINTEF, i tillegg til et mangfold av gründerbedrifter. Dette gjør at Trondheim og Trøndelag kan ta en viktig posisjon i utviklingen av høyteknologisk næring, og innenfor kommersialisering av teknologi.

Fremskrittspartiet vil:

- gjøre Trondheim som en enda mer attraktiv by for teknologibedrifter
- jobbe for lavere skattetrykk som stimulerer norsk eierskap
- jobbe for å realisere et senter for innovasjon og industrialisering i Trondheim

Et seriøst arbeidsliv

Fremskrittspartiet støtter kampen for et trygt og seriøst arbeidsliv gjennom samarbeid mellom arbeidstakere, arbeidsgivere og myndighetene. En kommune som Trondheim har stor innkjøpsmakt, og må ta en aktiv rolle i denne sammenhengen. I tillegg til innkjøp er kontroll og tilsyn blant kommunens viktigste og mest betydningsfulle oppgaver i arbeidet med å sikre seriøsitet i arbeidslivet, og må derfor prioriteres høyt i kommunen.

Fremskrittspartiet vil:

- at Trondheim kommune skal være en aktiv pådriver for et seriøst arbeidsliv og bekjemping av arbeidslivskriminalitet
- aktivt bruke kommunens innkjøpsmakt til å fremme seriøse leverandører gjennom å stille seriøsitetskrav til kommunens leverandører
- at krav til lærlinger, fagkompetanse og lønns- og arbeidsvilkår skal være standard i kommunens anskaffelser
- sikre gode ordninger for mottak og oppfølging av tips om ulovligheter i bygge- og anleggsbransjen

Landbruk og skognæring

Fremskrittspartiet vil stimulere til effektiv produksjon av trygg og god norsk mat. Landbruket er en viktig næring i mange distrikter. Fremskrittspartiet vil styrke landbrukets konkurransevne, og vil at næringen skal være basert på markedsøkonomiske prinsipper, slik som landets øvrige næringer. Vi mener at norske matprodusenter skal ha rammebetingelser for produksjon som er på linje med våre naboland, men at man tar hensyn til vårt høye kostnadsnivå og våre spesielle klimatiske og strukturelle forhold.

Landbruksnæringa i Trøndelag byr på mye mer enn tradisjonelt landbruk. I vår region fins en rekke eksempler på produsenter av kortreist mat, der særegne gårdsspesialiteter som lokalprodusert is, ost og andre næringsmidler tiltrekker seg oppmerksomhet utenfor både regionens og landets grenser, og kan danne grunnlaget for eksport av kvalitetsmat. I en slik sammenheng er gårdsdrift og matproduksjon også en attraksjon innenfor trøndersk reiseliv.

Skogbruksnæringa må få mulighet til å utnytte sitt potensial for økt verdiskapning i Trondheim og Trøndelag. Fremskrittspartiet vil tillate mer utbygging av skogsbilveger slik at trevirket kan tas ut, og brukes til både byggematerialer og industriråstoff. På denne måten vil vi sikre både økt verdiskapning og et bedre miljø i fylket.

Fremskrittspartiet vil:

- ha økonomisk likebehandling av økologisk og konvensjonell matproduksjon
- arbeide for lokal forvaltning av rovdyr
- fremheve regionen som produsent av lokal kortreist mat
- fremheve "Matriket Midt" som merkevare
- jobbe for bedre avskrivingsregler for driftsbygninger i landbruket
- gi skogbruksnæringa mulighet til å utnytte sine ressurser i fylket
- si ja til etablering av skogsbilveger
- si ja til å selge offentlige eid skog til privatpersoner
- sikre allmennheten fortsatt tilgang til utøvelse av jakt, fiske og friluftaktiviteter
- følge opp arbeidet med veglista, for å sikre maksimale rammevilkår for transport